

Stručni rad

PODIZANJE ČITALAČKE PISMENOSTI I MOTIVACIJA ZA ČITANJE KOD UČENIKA

Darja Milošič

OŠ Markovci, Slovenija

Sažetak

Čitanje je vrlo važno jer nas prati na svakom koraku. Čitanje počinjemo učiti prije polaska u školu i važno je za daljnje učenje i uspjeh u učenju. Dobro svladana tehnika čitanja znači i lakše učenje. Primjećujemo da većina učenika čita sve manje, a za čitanje ih motivira neka nagrada. Ovaj oblik motivacije ima kratkoročni učinak, pa je važno da učenici shvate pravo značenje čitanja knjiga i počnu uživati u čitanju iz osobnih interesa i znatiželje. I učitelji i roditelji odgovorni su za promicanje čitanja.

Ključne riječi: čitanje, vještina čitanja, motivacija

1. Uvod

Školsko okruženje ima iznimno važan utjecaj na čitalačku pismenost, što doprinosi razvoju jezičnih vještina svih učenika i bitno je za širu pismenost, kao i za cjeloživotno učenje. Ovo saznanje nas obvezuju na traženje načina kako omogućiti mladim ljudima da što bolje razviju pismenost, kako ih motivirati na čitanje, na stalno usavršavanje vlastitog znanja. Aspekt motivacije je vrlo važan - podizanje čitalačke motivacije i interesa za učenje.

2. Teorijski dio

2.1. Važnost čitanja

Dobro razvijena sposobnost čitanja omogućuje slobodan pristup različitim podacima odn. kompletnom znanju, različitim oblicima književnosti i sposobnosti obrane od manipulacije raznim tekstovima, također doprinosi razvoju drugih jezičnih vještina koje omogućuju uspješniji rad i bolju kvalitetu života. Posljednjih godina važan je razvoj mogućnosti elektroničke komunikacije, što često smanjuje interes za tiskanu riječ među mlađim generacijama i uzrokuje pad jezičnih vještina. Danas, zahvaljujući modernim medijima, mladi ljudi više ne razvijaju dovoljnu sposobnost da sami rukuju čitalačkim materijalom: za slušanje, čitanje i pisanje. Mozak koji nije dovoljno verbalno stimuliran i nije stekao potrebno iskustvo u ranim fazama razvoja, također se ne razvija pravilno. Stoga su u nekim zemljama razvijeni programi koji obučavaju roditelje da potaknu djecu na čitanje u predškolskoj dobi, te na zajedničko čitanje roditelja i djece u školama. Svatko tko puno čita ima priliku posegnuti za raznim djelima, razvit će čitalačke vještine i tako se zaljubiti u čitanje. Čitanje je i dalje, unatoč širokoj raznolikosti medija oko nas, jedan od odlučujućih čimbenika uspjeha djeteta u školi.

2.2. Vještina čitanja

Vještina čitanja vrlo je važna u životu. Mnogi odrasli imaju poteškoća s čitanjem uputa, popunjavanjem obrazaca i pisanjem molbi. Studije pokazuju značajan utjecaj razumijevanja čitanja na uspješnost učenja pojedinca. Razumijevanje čitanja učenika također je značajno povezano s ukupnim postignućima u učenju. Čitanje je vrlo važan čimbenik u obrazovanju.

2.3. Obiteljsko čitanje

Čitanje ima pozitivan učinak na djetetov svestrani razvoj (jezični, intelektualni, imaginarni, emocionalni, društveni ...). Obiteljsko čitanje je "kolijevka" čitalačke kulture djeteta. Dijete kojem smo čitali u predškolskoj dobi bolje je pripremljeno za učenje čitanja i općenito učenje pri polasku u školu. Najdraži čitatelji djeteta su njegovi najmiliji, mama i tata, djedovi i bake, braća i sestre ili druga voljena i brižna osoba. Dijete će uživati provoditi vrijeme s nama i knjigom. Zavolet će čitanje, bit će dobro pripremljeno za učenje i bit će uspješnije u školskom radu kad krene u školu. Čitanje zahtijeva vrijeme, ali ne i novac (posjećivanje javnih knjižnica) i pruža cjeloživotno dodatno obrazovanje (također na području zdravlja).

3. Poticanje čitanja u školi

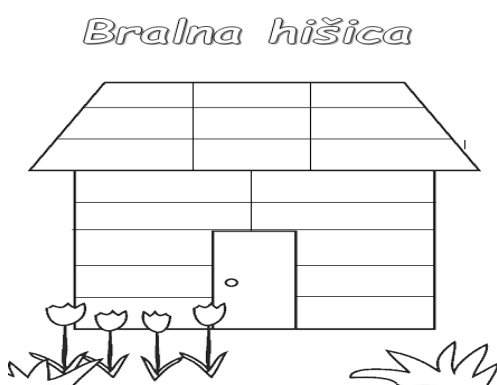
U školi već nekoliko godina posebnu pozornost posvećujemo razvoju područja opismenjavanja. Budući da je čitanje posebna vještina, zahtijeva puno vježbe. Neki učenici imaju velikih problema s dekodiranjem pisanih slova, a zatim njihovog povezivanja u riječi. Budući da nema automatizacije, takvi slabi čitatelji također pročitano slabije razumiju. Zbog toga oni čitanje često izbjegavaju, pa je tijekom početnog razdoblja čitanja bitno uz pomoć učitelja i roditelja razviti pozitivan stav učenika prema čitanju.

3.1. Aktivnosti za promicanje čitanja

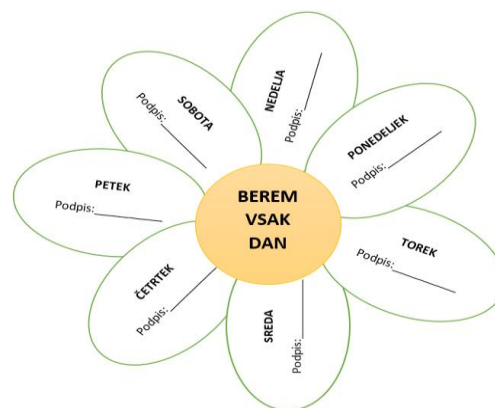
ČITAČKA KUĆICA, ČITAČKI CVIJET (slika 2)

Kod mlađe djece želimo potaknuti svakodnevno 10-minutno čitanje naglas.

Učenici i njihovi roditelji svakodnevno upisuju u čitačku kućicu (slika 1) datume čitanja naglas. Za svaku popunjenu kućicu (na kraju tjedna ili mjeseca) dijete dobiva simboličnu naljepnicu u bilježnici.

Slika 1: Čitačka kućica

Slika 2: Čitački cvijet

KOŠARICA ZA KNJIGE

U školi već nekoliko godina imamo običaj spremati košaricu s knjigama za učenike nižih razreda, koja putuje između njihovih obitelji. Svrha košarice je potaknuti obiteljsko čitanje. Roditelje stalno potičemo da uzmu što više vremena za čitanje svojoj djeci kada dijete donese košaricu kući. U košarici se nalaze: knjige za djecu, knjiga za roditelje i bilježnica dojmova.

ČAJANKA UZ KNJIGE

Svake godine pozivamo roditelje učenika od 1. do 3. razreda na čajanku uz knjige, gdje im predstavljamo kvalitetne dječje knjige koje su nedavno objavljene. Uz čaj i kolačiće (koje u školi uvijek pečemo s djecom) razgovaramo i o tome koje knjige najviše volimo, te zajedno otkrivamo zašto vrijedi odvojiti vrijeme za zajedničko obiteljsko čitanje.

NOĆ U KNJIŽNICI

Naši učenici jako se vesele posebnom događaju, Noći u knjižnici. Večer započinjemo čitanjem, nastavljamo pečenjem palačinki, društvenim igrama i

također završavamo čitanjem koje traje do kasno u noć. Djeca spavaju u knjižnici u vrećama za spavanje, što je za njih poseban doživljaj.

NAJBOLJI ČITATELJ

Svake godine, na kraju školske godine u svakom razredu odabiremo učenika koji je pročitao najviše knjiga i predstavio ih učenicima u razredu. Dobitnik obično dobiva književnu nagradu.

KNJIŽNIČARI NA JEDAN DAN

Tijekom Dječjeg tjedna u listopadu u školi odabiremo ždrijebom nekoliko učenika koji se mogu oprobati kao knjižničari. Uz malu pomoć, naši knjižničari odlaze na jedan sat u knjižnicu za mlađe učenike, pročitaju im bajku i upoznaju ih s pravilima ponašanja u knjižnici i načinom rukovanja knjigama. Oni posuđuju knjige djeci, a također nauče što je sve potrebno da se knjiga nađe na polici za knjige.

4. Zaključak

Čitanje je iznimno važno za razvoj pojedinca jer pomaže u upoznavanju, razumijevanju i poštivanju sebe i drugih ljudi. Čitanje je vrijednost koju treba njegovati u djetinjstvu, a zatim pažljivo održavati tijekom adolescencije. Međutim, kad se osoba zaljubi u čitanje, ono mu postaje prozor u svijet u koji se može uroniti kad god poželi, te tako stalno uči.

Mi učitelji smo ti koji različitim obrazovnim pristupima možemo pridonijeti većem razvoju čitalačke pismenosti. Uz sve aktivnosti koje promiču čitalačku pismenost, važnu ulogu imaju i roditelji; budući da uspješna suradnja djece i roditelja doprinosi razvoju kulture čitanja i boljoj pismenosti za budućnost.

5. Literatura

- [1.] Furedi F. (2017). Moč branja. Od Sokrata do Twitterja. Založba UMco.
- [2.] Knaflič, L. (2009). BRANJE za znanje in branje za zabavo. Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti. Andragoški center Slovenije.
- [3.] Brezigar, M. (2011). *Pomen branja in spodbujanje bralne motivacije* [Diplomsko delo]. Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.
- [4.] Bucik, N. in Pečjak, S. (2004). Bralna motivacija učencev v šoli. *Psihološka obzorja*, 13(4), 33 - 54.